sanat&tasarım art&design

Sanat&Tasarım Dergisi,16 (1),2026: 251-271
Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Received: 10.07.2025
Kabul Tarihi / Accepted: 22.09.2025
DOI: 10.20488/sanattasarim.1949047

BEETHOVEN'İN GEÇ DÖNEMİNDE SADELİKTEKİ DERİNLİK: OP.110 NO.31 PİYANO SONATI BİRİNCİ BÖLÜMÜN YAPISAL DÖNGÜSÜ VE TEMATİK GELİŞİMİNİN İNCELENMESİ

• Dr. Öğr. Üyesi Özge GÜNCAN*

ÖZET

Ludwig van Beethoven'in Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı, bestecinin hayatının son yıllarında yazdığı önemli eserlerden biridir ve onun kompozisyon tarzındaki derin değişimi yansıtır. 1822 yılında tamamlanan bu sonat, Beethoven'in son piyano sonatları üçlüsünün bir parçası olup, işitme kaybı ve kişisel zorluklarının artan etkisiyle şekillenen bir dönemine aittir. Birinci bölüm, Moderato cantabile molto espressivo olarak işaretlenmiş olup, lirik ve ifadeli bir karakter taşır ve tematik materyalin hareketliliğiyle dikkat çeker. Beethoven'in melodik gelişim, ve ritmik yapıları kullanma şekli, onun organik, birbiriyle bağlantılı müzikal yapılar oluşturmadaki ustalığını gözler önüne serer. Bu çalışma, Op. 110'un birinci bölümdeki kesitlerin yapısal ve tematik gelişimini inceleyerek, başlangıçtaki motifin nasıl evrildiğine ve bu motif üzerinden Beethoven'in tüm bir bölümün anlatısını nasıl ilerlettiğine dair bir inceleme yapmaktadır. Ludwig van Beethoven'in geç dönem eserleri, klasik müzik repertuarında teknik ustalığın ve derin duygusal ifadenin zirvesi olarak kabul edilir. 1821 yılında bestelenen Op. 110 Piyano Sonatı, bu dönemin karakteristik özelliklerini taşır. Özellikle birinci bölüm, zarif melodik yapıları, tonlar arası geçişleri ve sade ama etkili ifadeleriyle dikkat çeker. Bu makale, sonatın bölüm içerisindeki kesitlerinde yapısal ve müzikal unsurlarını analiz ederek, Beethoven'in sadelikte nasıl derin bir anlam yaratmayı başardığını ortaya koymayı amaçlamaktadır. Tematik unsurlara dair yapılan ayrıntılı bir analiz, Beethoven'in geç dönem tarzının piyano repertuvarına yenilikçi bir yaklaşım getirdiğini göstermeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: *Ludwig van Beethoven, Op.110 No.31 Piyano Sonatı, Tematik Gelişim.*

* Anadolu Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı Müzik Bölümü, Piyano Anasanat Dalı, Piyano Sanat Dalı, ozgeguncan@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000 0002 6376 5743

sanat&tasarım art&design

Sanat&Tasarım Dergisi,16 (1),2026: 251-271
Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Received: 10.07.2025
Kabul Tarihi / Accepted: 22.09.2025
DOI: 10.20488/sanattasarim.1949047

THE DEPTH IN SIMPLICITY IN BEETHOVEN'S LATE PERIOD: A STUDY OF THE STRUCTURAL CYCLE AND THEMATIC DEVELOPMENT IN THE FIRST MOVEMENT OF OP. 110 NO. 31 PIANO SONATA

• Assist. Prof. Dr. Özge GÜNCAN*

ABSTRACT

Ludwig van Beethoven's Op. 110 No. 31 Piano Sonata is one of the significant works composed during the later years of his life, reflecting a profound shift in his compositional style. Completed in 1822, this sonata is part of Beethoven's final trio of piano sonatas, written during a period influenced by his increasing hearing loss and personal struggles. The first movement, marked Moderato cantabile molto espressivo, carries a lyrical and expressive character and is notable for the fluidity of its thematic material. Beethoven's approach to melodic development and rhythmic structures reveals his mastery in creating organic, interconnected musical forms. This study examines the structural and thematic development of the first movement of Op. 110, exploring how the initial motif evolves and how Beethoven drives the narrative of the entire movement through this motif. Ludwig van Beethoven's late-period works are regarded as the pinnacle of technical mastery and deep emotional expression in the classical music repertoire. The Piano Sonata Op. 110, composed in 1821, embodies the characteristic features of this period. The first movement, in particular, stands out with its elegant melodic structures, modulations between tonalities, and a simple yet profound expressiveness. This article aims to analyze the structural and musical elements of the sonata's first movement, highlighting how Beethoven achieves profound meaning through simplicity. A detailed analysis of the thematic elements aims to demonstrate how Beethoven's late style brought an innovative approach to the piano repertoire.

Keywords: *Ludwig van Beethoven, Op.110 No.31 Piano Sonata, Thematic Development.*

* Piano Division, Department of Music, State Conservatory, Anadolu University, ozgeguncan@anadolu.edu.tr, ORCID: 0000 0002 6376 5743

1. GİRİŞ

Beethoven, müzik tarihinde son derece üretken ve yenilikçi bir besteci olarak öne çıkmaktadır. Fransız Devrimi'nin etkileri, onun müziğinde de derin izler bırakmış ve bu dönemde besteci, müziğini dönemin toplumsal ve politik değişimlerine paralel bir şekilde şekillendirmiştir. Bu sebeple Beethoven'in müziği genellikle üç ana döneme ayrılır. İkinci döneminde, besteci kişisel kimliğini bulmaya çalışırken, eserlerinde Fransız Devrimi'nden büyük ölçüde etkilenmiştir. Fransız İhtilali, insanların özgürlük ve eşitlik taleplerini vurgulamış ve bu talepler Romantik Dönem sanatına yansımıştır (Çelik, 2023). İkinci evre; klasik müziğin yapısal dengesi ile romantik hareketin ifade özgürlüğü arasında bir köprü niteliği taşımaktadır. Bu dönemde Beethoven, klasik form anlayışını korumakla birlikte, eserlerinde daha bireysel duygulara, dramatik iç çatışmalara ve kahramanlık ideallerine daha fazla yer verdiği görülmektedir. Beethoven'ın müziği, duygu ve ifade açısından sınırları zorlayan bir anlayışla şekillenmiş, böylece romantik müziğin temellerini atmıştır (Gültek, 2007) Romantizmin öznel anlatım gücünü erken bir biçimde müzikal dile taşımıştır. Beethoven'ın müziği, duyguların karmaşık doğasını ifade etmekte oldukça yetkindir (Pekdemir Peker, 2024). İşitsel duyularındaki kayıpların arttığı, ancak müzikal ifadesinin daha da derinleştiği bir süreç olan olgunluk dönemi ise, Beethoven'ın yenilikçi fikirlerinin doruğa ulaştığı bir dönemdir. Üçüncü dönem olan bu dönemde; sonat formunda yaptığı devrim niteliğindeki değişiklikler ve yenilikler, sonraki kuşak bestecilerine ilham kaynağı olmuştur. Dönem içerisinde özgünlük ve duygusal yoğunluk dikkati çekerken; aslında içsel dünyasının evrimine dair güçlü bir yansıma sunmaktadır. Sonat türü, zaman içinde evrilerek 18. yüzyılın ortalarında klasik dönemde diğer müzik formlarından daha baskın bir konum elde etmiştir (Kuterdem, 2017). Beethoven bu dönemde, duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilmek için yeni biçim ve yenilikçi yapı arayışlarına yönelmiştir (Say, 2003).

Ludwig van Beethoven, müzik tarihinin en önemli bestecilerinden biri olarak, piyano sonatlarıyla da derin izler bırakmıştır. Beethoven'ın Op. 110, La bemol majör Piyano Sonatı No. 31, yapısal yenilikleri derin duygusal ifadelerle harmanlayan geç dönem bestecilik tarzını örnekleyen derin bir eserdir. Sonat üç bölümden oluşur: lirik bir Moderato cantabile molto espressivo, canlı bir Allegro molto scherzo ve hüzünlü bir Adagio ma non troppo ile bir füg birleştiren ve muzaffer bir çözümle sonuçlanan karmaşık bir final bölümü (Kinderman, 1995, s. 234). Eser, döngüsel unsurlarıyla dikkat çeker; tematik malzeme bölümlerdeki kesitler arasında yinelenerek birleşik bir anlatı oluşturur. Beethoven, geç döneminin karakteristiği olan gelişmiş armonik dili, kontrpuan tekniklerini ve ani dinamik değişimleri kullanır (Rosen, 2002, s. 178). Özellikle son bölmedeki füg, Beethoven'ın Barok formlara hakimiyetini gösterirken, bu formlara Romantik bir ifade

gücü katar (Solomon, 2003, s. 412).

Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı, Beethoven'in son dönem sonatları arasında yer alır ve bestecinin müzikal dilindeki olgunluk ile derinliğin bir yansımasıdır. Bir motiften yola çıkarak bir temayı geliştiren, büyük değişimlerin ve çeşitlemelerin göstergesi olan bu süreç, bir dışavurumu, bir edimi sergilemektedir (Pamir, 2000). Bu sonat, 1822 yılında tamamlanmış olup, Beethoven'ın zihinsel ve fiziksel sağlık sorunlarıyla mücadele ettiği bir dönemde ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda, sonat sadece müzikal bir eser olmanın ötesinde, bestecinin ruh halinin ve felsefi düşüncelerinin de bir yansıması olarak kabul edilebilir. Beethoven'in bu sonatta sadelikle karmaşıklık arasında kurduğu denge, bestecinin olgunluk dönemi eserlerinin önemli bir özelliğidir (Dinçer Atan & Jelen, 2022).

Op. 110, Beethoven'in son üç piyano sonatından birisi olup, Op. 109 ve Op. 111 ile birlikte sonat formunun evriminde önemli bir dönüm noktasını temsil eder. Bu eser, özellikle form anlayışı, tematik gelişim ve Beethoven'in piyano yazımındaki yenilikçi yaklaşımlarıyla dikkat çeker. Sonat, dört bölümden oluşmakla birlikte, özellikle birinci bölüm kesitlerinde görülen melodik gelişim, ritmik yapılar ve motiflerin kullanımı ile Beethoven'in müzikal zekâsını sergiler. Bu bölüm, lirik ve şiirsel bir yapıya sahip olup, tek bir tema üzerinden inşa edilen bir yapısal evrim içerir. Eserin başlangıçtaki temaları ve motifleri üzerinden gelişen yapısal evrim, bu çalışmanın odak noktasını oluşturmaktadır. Eserdeki melodi ve ritmik yapılar arasındaki etkileşim, Beethoven'in müzikal düşüncesinin organik bir biçimde nasıl şekillendiğini gözler önüne serer. Ayrıca, bu yaklaşım, Beethoven'in piyano sonatları içindeki genel eğilimleri ve estetik anlayışını anlamamıza katkı sağlamayı hedeflemektedir. Bu bağlamda, Op. 110'un birinci bölümünün yapısal analizi, yalnızca bir müzik eserinin çözümlemesi değil, aynı zamanda bir bestecinin evrimi ve dönemin estetik anlayışının da bir incelemesidir.

Bu çalışma, aynı zamanda müzik analizi ve yorumlama konusunda yapılan araştırmalara katkı sağlamak amacıyla, Beethoven'in bu önemli eserini farklı bir bakış açısıyla ele almayı amaçlamaktadır.

1.1.Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın temel amacı, Ludwig van Beethoven'ın Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı'nın birinci bölümündeki tematik ve motifsel kesitleri müzikal yapı ve gelişim açısından kapsamlı bir şekilde incelemektir. Araştırma, Beethoven'ın tematik materyalleri nasıl oluşturduğunu ve dönüştürdüğünü incelemeyi; özellikle melodik ve ritmik tekrarları nasıl kullandığını ve bu unsurların eserin anlatımsal ve yapısal bütünlüğüne nasıl katkı sağladığını ortaya koymayı hedeflemektedir.

Tematik fikirlerin evrimi ve varyasyonları mercek altına alınarak, Beethoven'ın geç

dönem üslubunu belirleyen temel bestecilik stratejilerinin anlaşılması amaçlanmaktadır. Bu bağlamda biçimsel organizasyon, motifsel gelişim, tonal planlama ve doku farklılıkları gibi yapısal unsurlara özel önem verilecektir. Analiz, Beethoven'ın geç dönem estetik anlayışı ve tarihsel bağlamı içinde değerlendirilerek, birinci bölümün olgunluk dönemine özgü müzikal dili nasıl yansıttığına dair anlamlı veriler sunmayı hedeflemektedir.

Ayrıca bu araştırma, Beethoven'ın biçimsel yenilikçiliğini ve duygusal derinliği nasıl ustaca harmanladığını, müzikal materyalin incelikli dönüşümleri aracılığıyla nasıl gerçekleştirdiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Analitik çözümlemeler, nota görselleri ve açıklayıcı işaretlemelerle desteklenerek somutlaştırılacaktır. Bu çok yönlü inceleme yoluyla, Beethoven'ın en içe dönük sonat bölümlerinden birinin teknik karmaşıklığı ve sanatsal anlamı hakkında daha derin bir anlayışa katkı sunulması hedeflenmektedir.

1.2. Araştırmanın Önemi

Op. 110 No. 31, Beethoven'in sonat yazımında gerçekleştirdiği yenilikçi yaklaşımları yansıtan bir eserdir. Bu sonat, özellikle tematik tutarlılığı ve melodik evrimleriyle dikkat çekmektedir. Eserin birinci bölümünün analizi, bestecinin müzikal düşünce yapısını ve yapısal bütünlüğü nasıl sağladığını ortaya koymaktadır. Bu çalışma, Beethoven'in eserlerindeki organik yapı anlayışını daha iyi anlamamıza yardımcı olabilir ve piyano literatüründe önemli bir yer tutan bu sonatın derinliklerine inmeyi amaçlamaktadır.

Op. 110 No. 31, Beethoven'in son dönem estetik anlayışını ve sonat formuna getirdiği yapısal yenilikleri yansıtan önemli bir eserdir. Bu sonatın birinci bölümüne odaklanan analiz, yalnızca tematik tutarlılığı ve melodik evrimi değil, aynı zamanda bestecinin form, kontrpuan ve armoni kullanımındaki özgün yaklaşımlarını da gün yüzüne çıkarmaktadır. Araştırmanın önemi, Beethoven'in bestecilik tekniklerini biçimsel, yapısal ve anlatımsal boyutlarda ele alarak, onun müzikal düşünce sistemini daha derinlikli bir biçimde anlamaya imkân tanımasından kaynaklanmaktadır. Bu bağlamda çalışma, yalnızca Beethoven külliyatının değil, genel olarak 19. yüzyıl piyano literatürünün ve sonat geleneğinin gelişimini kavramaya katkı sunmakta; özellikle müzik teorisi, yapısal analiz ve performans pratiği açısından değerlendirildiğinde, alana hem metodolojik hem de yorumlayıcı düzeyde önemli bir referans niteliği taşımaktadır.

1.3. Araştırma Yöntemi

Bu araştırmada, Ludwig van Beethoven'ın Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı'nın birinci bölümünün müzikal yapısı ve gelişimi analiz edilmiştir. Araştırma, nitel araştırma yöntemlerinden betimsel analiz ve doküman incelemesi tekniklerine dayanmaktadır. Bu bağlamda, eserin tematik ve yapısal özellikleri, nota örnekleri üzerinden detaylı olarak ele alınmış ve yorumlanmıştır.

Araştırmanın temel amacı, Beethoven'ın geç dönem stil özelliklerini yansıtan bu sonatın ilk bölümündeki kesitlerde yer alan tematik gelişim, motifsel tekrarlar, ritmik yapılanma, melodik dönüşümler ve harmonik yapıların nasıl geliştiğini ortaya koymaktır. Bu süreçte, nota örnekleri aracılığıyla görsel destek sağlanmış, analitik açıklamalarla bütünlük oluşturulmuştur.

Çalışmanın yöntemsel temeli, Türk literatüründe bilimsel araştırma yöntemleri kapsamında yer alan nitel veri çözümleme yaklaşımlarına dayandırılmıştır. Karasar (2012), nitel araştırmalarda doküman incelemesinin, yazılı ya da görsel materyallerin sistematik bir biçimde incelenmesini içerdiğini ifade etmektedir. Bu bağlamda, Beethoven'ın orijinal nota metinleri temel doküman olarak ele alınmış, bu materyaller üzerinden betimleyici bir analiz gerçekleştirilmiştir (Karasar, 2012, s. 94–104).

1.4. Evren ve Örneklem

Bu çalışmada evren, L.v. Beethoven'in Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı'ndaki birinci bölümdeki tüm müzikal yapı, motifler, temalar ve ritmik tekrarlar gibi öğelerden oluşmaktadır. Sonatın başlangıcından sonuna kadar olan tüm melodik ve ritmik gelişim süreçleri evreni oluşturur.

Bu araştırmada örneklem, Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı'nın yalnızca birinci bölümüne odaklanılmakta ve bu bölümdeki kesitlerdeki ana tema ve motiflerin müzikal evrimi detaylı olarak incelenmektedir. Aynı zamanda belirli ölçülerdeki ritmik yapılar ve melodik değişimler örneklemde ele alınan analizler arasında yer alır. Bu bölmedeki yapısal tekrarlar ve motiflerin farklı şekillerde işlenmesi, araştırmanın örneklemindeki ana inceleme noktalarını oluşturur.

1.5. Sınırlılıklar

Bu çalışma, Beethoven'in Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı'nın yalnızca birinci bölümüne odaklanmaktadır. Dolayısıyla, sonatın diğer bölümleri, bestecinin diğer piyano sonatları ve diğer eserlerindeki benzer teknikler, bu çalışmanın kapsamı dışındadır.

2. Op. 110 No. 31 PİYANO SONATI'NIN YAPISAL VE MÜZİKAL ÖZELLİKLERİ

L.v.Beethoven piyano için en çok ve yenilikçi eser vermiş bestecilerinden başında gelerek, bu enstrüman için 32 Sonat bestelemiştir. Son üç sonatı Missa Solemnis'i bestelediği 1820-22 yılları arasında ve hastalağının ilerlediği günlerde yazmıştır. Son üç sonatın ortak noktası yeni ve farklı final anlayışıdır. 1822 yılında tamamladığı Op. 110 sonatı, Op. 109 ve Op.111 gibi bir ithaf içermemektedir. Sonatı kendisi için yazdığı ve bu nedenle

özel bir anlam taşıdığı düşünülmektedir (Aktüze, 2004). Sonat, Moderato cantabile molto espressivo - Allegro molto - Adagio ma non troppo-Fuga (Allegro ma non troppo) olmak üzere üç bölümden oluşmaktadır.

Beethoven'in Op. 110 Piyano Sonatı'nın 1. bölümü, sadelik ve derinlik arasındaki eşsiz dengesiyle dikkat çeker. Klasik sonat formuna sadık kalırken, armonik ve melodik işleyişiyle yeni bir ifade boyutu sunmaktadır. Geniş melodik yapılar, polifonik dokular ve zengin tonal geçişler, Beethoven'in geç dönem estetiğinin bir özeti niteliğindedir. Birinci bölüm lirik ve şiirsel bir anlatıma sahiptir. Genel çerçevede sonat allegrosu formunda görünse tek bir ezgi üzerinden yola çıkılarak oluşturulmuş genel bir yapıya sahip olduğu anlaşılmaktadır. Sol eldeki eşlik yapılarında bile son derece melodik bir anlatıma sahip birinci bölümdeki kesitler, zarif arpejler, kadanslar ve trillerle şarkılama üzerinden ilerlemektedir.

İkinci bölüm yukarıdan aşağı inen melodik hatla başlayan scherzo formundadır. Ritmik yapısı oldukça keskin ve net olan bölümde 17. ölçüde başlayan bir ikinci tema kesitine sahiptir. Trio bölmesinde, birinci bölümü hatırlatan lirik sağ ele ikinci bölümdeki keskin ritim yapısını devam ettiren kesitteki staccato sol el yapısı eşlik etmektedir.

Üçüncü bölüm, formu, karakteri ve duygusal yapısı açısından kendine has bir kompleksiteye sahiptir. Bu bölme, altı farklı kısımdan meydana gelir: giriş, adagio, fuga, yeniden adagio, yeniden fuga ve son olarak coda. Böylece üçüncü bölüm, kendi içinde birden fazla alt bölme barındıran zengin bir yapıya bürünür (Tokur, 2022). Üçüncü bölüm girişiyle ağıtı hatırlatan Bach Passion'larına benzer bir anlatıma sahiptir. Bu bölümün en can alıcı noktası Beethoven'ın Bach'a saygı niteliğinde yazdığı Füg kısmıdır. Çalıcılık ve yorum açısından piyanistler için oldukça zorlayıcı olan bölüm, Beethoven'in Bach'ın Füg-leriyle yarışır nitelikte bir yazı biçimini kendi üslubuyla geliştirmesiyle ne kadar büyük bir besteci olduğunun kanıtı niteliğindedir. Kesitler içerisinde Barok yazıdan pek çok iz taşıyan üçüncü bölümde Beethoven, birinci bölümün ezgi akışını bu bölümdeki kesitlere de taşımış, kontrpuandaki ustalığını sergiledikten sonra sonatın finalini hazırlamıştır (Pekdemir Peker, 2024).

2.1. Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı Birinci Bölüm'ün Yapısal Evrim Bağlamında İncelenmesi

Tablo 1. *Form Analizi Şeması*

Bölüm	Özellikler	Ton	Zaman (Ölçü)
Ekspozisyon (Sergi)	Ana tema: Lirik, zarif bir açılış. İkinci tema: Daha dramatik, kontrast yaratır.	A♭ Majör - Fa minör	1-28. Ölçüler arası
Development (Gelişme)	Temaların varyasyonları, polifonik doku, yoğun armonik hareketlilik.	Modülatif	29-58. Ölçüler arası
Coda	Ana temanın dönüşü, sade ve huzurlu bir kapanış.	A♭ Majör	59-80. Ölçüler arası

Beethoven'in tek bir organik yapıdan hareket ederek tüm sonatı kurgulaması diğer eserlerinde olduğu gibi Op.110 No. 31 Sonatı'nda da hakimdir. Eserin armonik yapısı, klasik tonalitenin sınırlarını zorlayan bir zenginlik içerir. Bu sonat, klasik sonat formunun sınırlarını zorlayan yapısıyla Beethoven'in müzik dilindeki derinliğini gözler önüne serer. Bütün bir bölüm boyunca tüm kesitler sonatın başlangıcındaki tema ve motiflerden türetilmiştir (Şe*kil 1).* Geniş aralıklı, adım adım ilerleyen bir melodik yapı dikkat çeker. Sol elde basit bir akor eşliği ile desteklenen ana tema, A♭ Majör tonunda duygusal bir huzur hissi yaratır. Bu tema, Beethoven'in basit melodilerle güçlü duygusal etkiler yaratma konusundaki ustalığını yansıtır. Bu kesitin en belirgin özelliği, üçlü aralık atlamaları üzerine kurulu melodik çizgisi ve inişli çıkıştı kontur hattıdır. Daha ilk ölçülerde duyulan bu fikirler, yanlızca melodik bir fikir değil, bütün bölümün dramatik ve biçimsel gelişiminin temel hücresidir. Eserin melodik yapısı, Beethoven'in lirik ifadeye verdiği önemi ortaya koymaktadır. Tematik yoğunluk, Beethoven'ın az sayıda malzemeyi yoğunlaştırarak tüm kesitlere hakim kılma yöntemini açıklar.

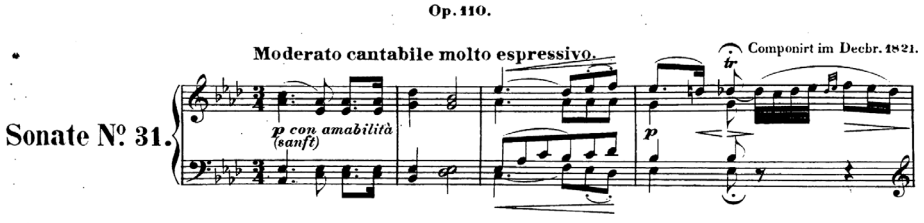

Şekil 1. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı Ana Teması.*

Armonik açıdan A teması kesiti yani ana tema, tonik merkezde oldukça kararlı bir açılış sunar. Ancak bu kararlılık, klasik periyot yapılarında olduğu gibi tamamlanmış bir kapanışa götürmek yerine, sürekli bir akış duygusuyla işlendiği görülmektedir. Şarkısal ve yumuşak bir şekilde başlayan temanın başlangıcı yükselerek genişleyen melodik bir çizgi sunar. İlk iki ölçüdeki yükselme; sonrasında kademeli olarak aşağı inmektedir (Şekil 2). 1. ölçüdeki melodik hat olarak aşağı inen yapı 5. ölçüde yukarı çıkarak melodik ve ritmik olarak tekrarlanmaktadır (Şekil 3). 2. ölçüdeki melodik ve ritmik yapı farklı notalarla 5. ölçüde tekrarlanmaktadır. Bas seslerinde tonik akoru duyulur ve bu da temaya derinlik kazandırır, hareketli olan bas hareketleri belirgin fakat karmaşık değildir.

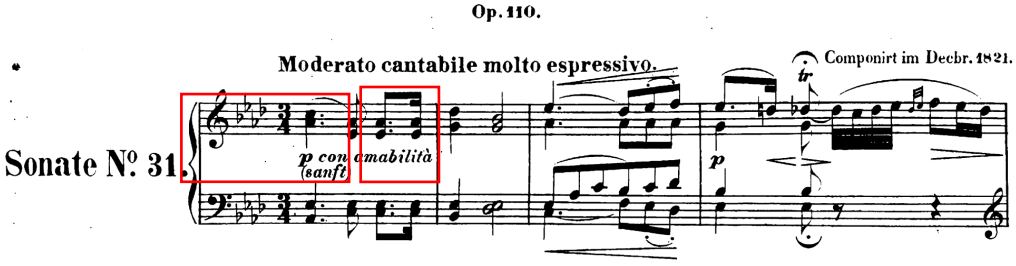

Şekil 2. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı 1. ve 2. Ölçüler.*

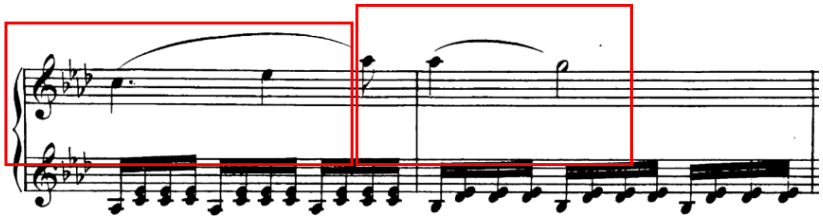

Şekil 3. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı 5. ve 6. Ölçüler.*

3. ölçüdeki -mi bemol-re bemol-mi-bemol-fa notalarıyla (Şekil 4) yukarı doğru hareket eden ezgi 10. ölçüde birebir aynı notalar ve ritmle tekrarlanmaktadır (Şekil 5 ve 6).

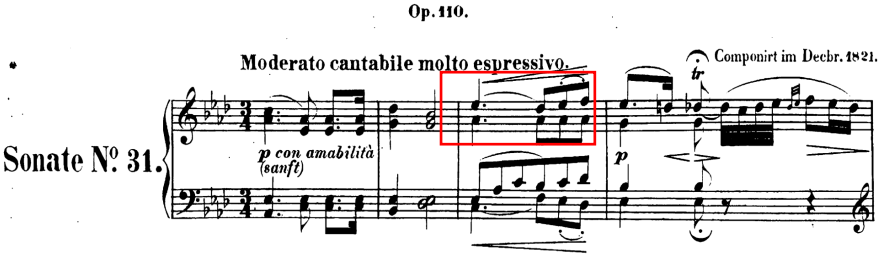

Şekil 4. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı 3. Ölçü*

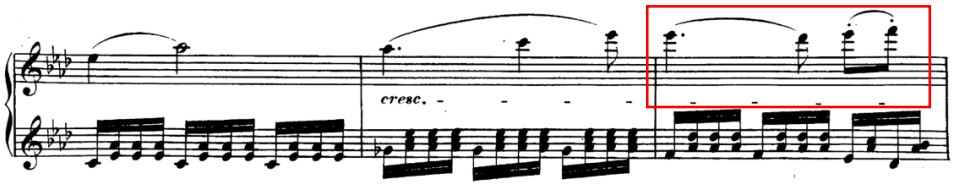

Şekil 5. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı 10. Ölçü.*

A♭ Majör tonunda başlayan eser ikinci temaya yani B teması kesitine geçişinde (Şekil 7) Beethoven'in subdominant ilişkileri ustalıkla kullandığını gösterir. B teması kesiti, klasik sonat formunda beklenen kontrast alanını temsil etmekle birlikte, Beethoven'ın geç dönem üslubunda farklı bir işlev taşımaktadır. Sekizli arpejlerle daha hareketli bir yapı sunan ikinci tema, F minör tonunda dramatik bir atmosfer yaratır. İkinci tema, F minöre geçerek dramatik bir kontrast yaratır. Ancak bu kesitin karakteri geleneksel anlamda dramatik değildir. Aksine, figüratif süslemeler ve arpej benzeri kırılımlar öne çıkar. (Kinderman, 2001, s. 145-149). Beethoven, burada tonal geçişleriyle dinamik bir çeşitlilik sunar. Bu dokusal çeşitlenmenin Beethoven'ın geç döneminde temaların farklı kesitler halinde bütünsel bir yapı oluşturarak gösterdiğini belirtmektedir. Önceki ana temanın lirizmini korusa da daha hareketli bir karaktere sahiptir. Bu tema, arpejlerle daha hareketli bir yapı sunar ve belirgin sekizlik figürler geçişin enerjisini arttırır. F minör tonundaki dramatik atmosfer, eserin duygusal yoğunluğunu artırır. Bu tema, özellikle tonal geçişleri ve melodik varyasyonlarıyla dikkat çeker (Dinçer Atan & Jelen, 2022).

Melodik açıdan B teması kesiti, A temasının kantilenaya yakın çizgisinden farklı olarak, daha hareketli ve süslemeci bir yapıdadır. Bu kesitin sağ el figürasyonları, küçük motiflerin sürekli yinelenmesiyle dokusal bir akış yaratır. (Rosen, 2002). B teması kesiti, kontrasttan çok A teması kesitinin tamamlayıcı bir yansıması olarak görülmektedir.

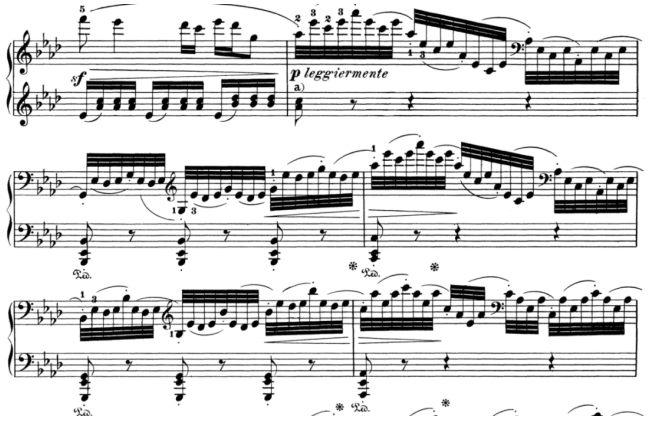

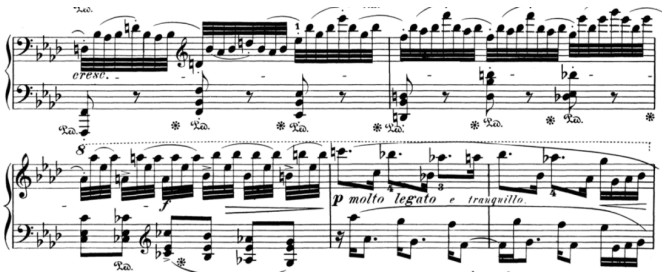

Şekil 6. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı ikinci tema yürüyüşü*

Sonatın başlangıcında tekrarlanan mi-la bemol akor notalarındaki köşeli ritm yapısı (Şekil 7); 20 ve 21. ölçülerde farklı notalar üzerinden tekrarlanmaktadır (Şekil 8).

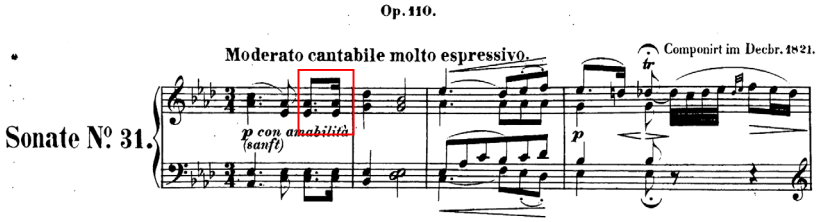

Şekil 7. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı 1. Ölçüdeki köşeli ritim yapısı.*

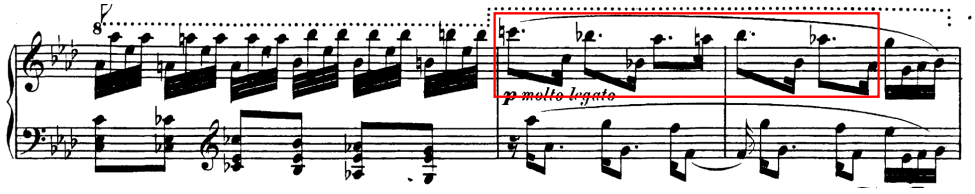

Şekil 8. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı 20 ve 21. Ölçülerdeki köşeli ritm yapısı*

3. ve 4. ölçülerdeki ezginin grafiksel olarak bir süre yukarı doğru notalarla hareket etmesi ve motifi aşağıda bitirmesi (Şekil 9); 29. ölçüde aynı şekilde tekrarlanmaktadır (Şekil 10). Legato hatlar ve kromatik geçişler daha serbest görünümdedir.

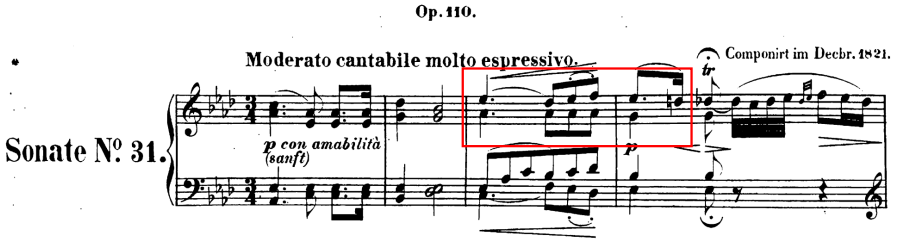

Şekil 9. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı 3. ve 4. Ölçüler.*

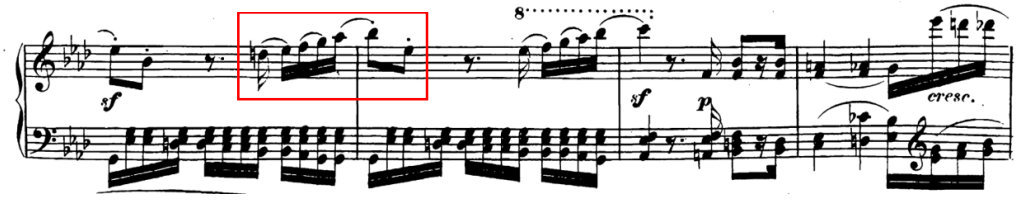

Şekil 10. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı 29. Ölçü.*

Gelişme bölümü Beethoven'ın tematik malzemeyi dönüştürme becerisinin en yoğun sergilendiği alandır. Bu bölüm, birbirine eklenen bir dizi alt kesitten oluşur ve her alt kesit, A temasının hücresel motiflerini farklı armonik ve kontrapuntla tekniklerle yeniden işler. Beethoven burada temayı farklı tonal merkezlere taşır ve polifonik yapı ile eserin dramatik boyutunu derinleştirir. Gelişme bölümünün ilk dönüşüm alt kesiti olan eserin bu kısmında üçlü aralık hücreleri yinelenerek dramatik gerilim oluşturur. Gelişme bölmesi (Şekil 11), yoğun modülasyonlarla tonal merkezden uzaklaşır. Beethoven'in bu geçişlerde kullandığı ani modülasyonlar, eserin dramatik gerilimini artırır (Dinçer Atan & Jelen, (2022). Bu hareketlilik, eserin dramatik gerilimini artırır. İkinci alt kesitte ise D minörden F majöre geçerken ritmik varyasyonların öne çıktığı bir dönüşüm süreci sunar.

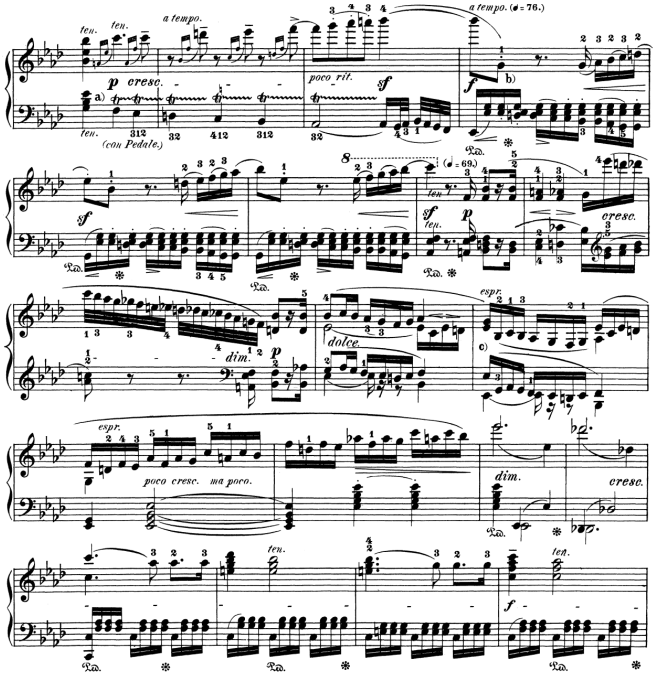

Şekil 11. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı Gelişme Temaları 25. ve 44. Ölçüler arası*

Üçüncü alt kesit ise sekans yapıların belirginleştiği C minör çevresinde şekillenir. Ana temanın çeşitli modülasyonları ve polifonik işlenişi ile karakterizedir. Bu kesitte A temasının inişli çıkışlı konturu parçalanarak kromatik yoğunlaşma yaratır. Farklı tonlara geçişler ve yeni ritmik motifler kullanılarak Beethoven'ın bu bölmede, kontrapuntal tekniklere olan hakimiyeti açıkça görülmektedir (Şekil 12). Ayrıca eserin tonal merkezden uzaklaşarak modülatif bir yapı sergilediği gözlemlenmektedir. Sforzando (sfz) ve diminuendo işaretleri, özellikle eserin bu kısımlarında güçlü bir vurgu ve ardından yumuşama etkisi yaratır. Bu, Beethoven'in duygusal ifadeyi nasıl detaylarla zenginleştirdiğini gösterir. Sonat biçiminin hem form hem de ifade açısından ulaştığı en yüksek noktalar arasında yer alması, Beethoven'ın yenilikçi yaklaşımının bir göstergesidir (Eren, 2014).

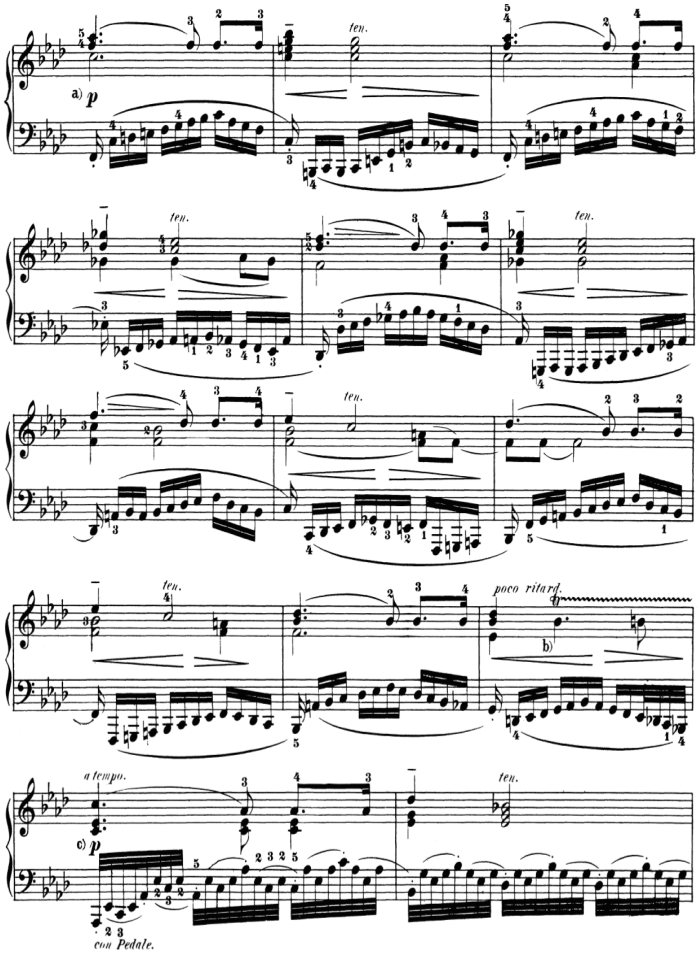

Şekil 12. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı Gelişme Temaları 44. ve 60. Ölçüler arası*

1. ölçünün sonundaki tekrarlanan mi-la bemol notalarının köşeli ritim yapısı (Şekil 13); 33. ölçüde tekrarlanan -si bemol notaları ve köşeli ritimle hatırlatılmaktadır (Şekil 14).

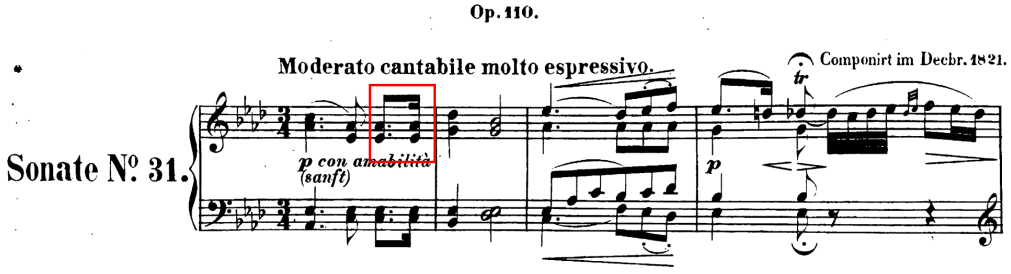

Şekil 13. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı 1. Ölçü köşeli ritm yapısı*

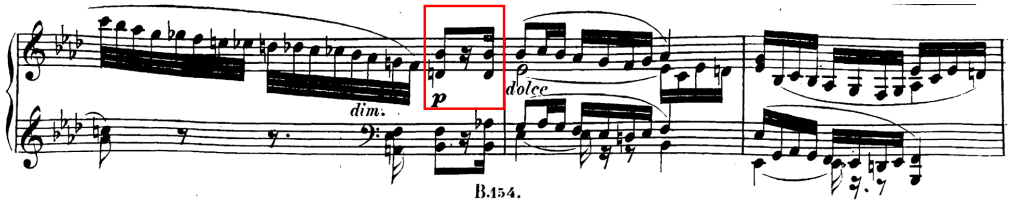

Şekil 14. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı 33. Ölçü köşeli ritm yapısı*

1. ölçüde ana temanın yarısını oluşturan melodi (Şekil 15), 40. ölçüde ana tema ezgisine oktav ve akor eklenmesiyle gelişerek tekrarlanmıştır (Şekil 16).

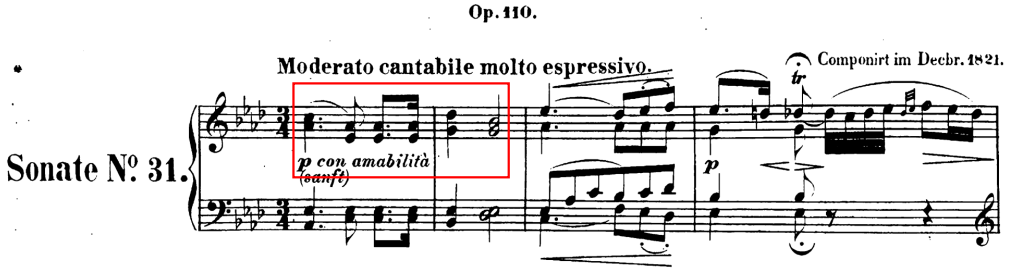

Şekil 15. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı 1. Ölçü ana tema*

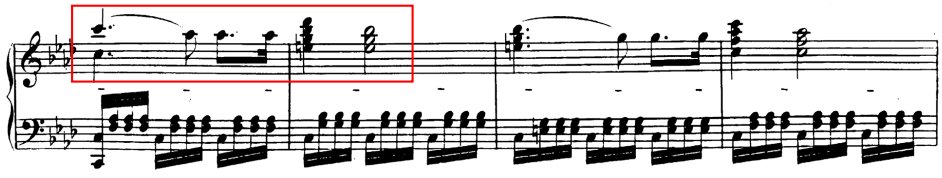

Şekil 16. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı 40. Ölçü ana temanın gelişimi*

Aynı tema 60. ölçüde bu defa sol elde kendini göstermektedir (Şekil 17). Codanın ilk ölçülerinde ana temanın duyuluşunun ardından, genişletilmiş kadans figürleriyle devam eden bu kısımda sağ elin legato çizgileri daha belirginleşmiştir. Sol elin geniş akorları ise melodiyi daha sağlam desteklemeye yardımcı olur. Gelişmenin doruk noktasında A teması hücrelerinin yoğunlaştırılarak dramatik bir doruk oluşturduğu ve aynı zamanda biçimsel bütünlük sağladığı görülür.

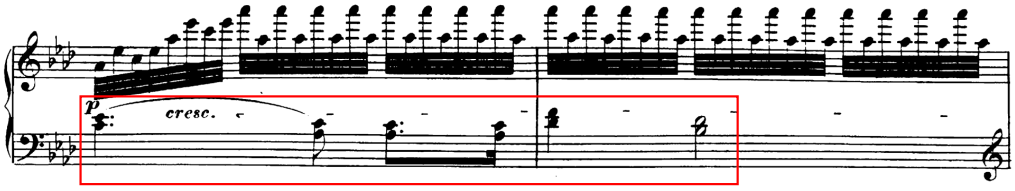

Şekil 17. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı 60. Ölçü.*

1. ölçüdeki melodi ritmik başkalaşım geçirerek (Şekil 18); 65. ölçüde karşımıza çıkmaktadır (Şekil 19). 69. ölçüde dominant - tonik ilişkisiyle genişleme başlar.

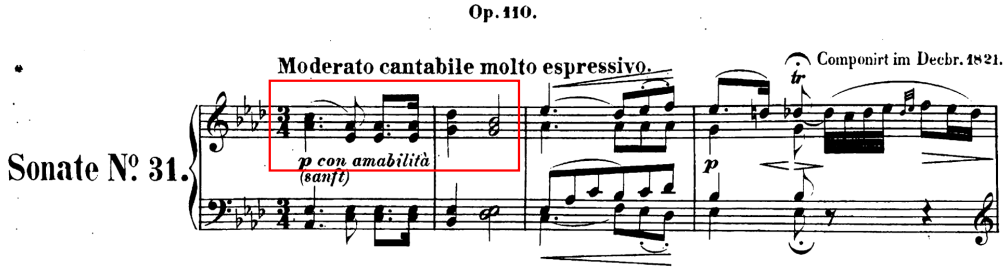

Şekil 18. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı 1. Ölçü ana tema*

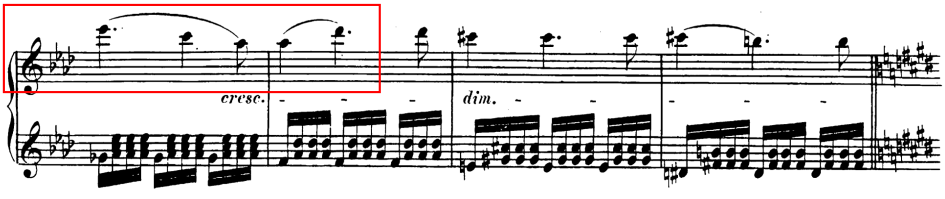

Şekil 19. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı 65. Ölçü tematik ritmik değişim*

59-80. ölçüler arası olan coda (Şekil 20), kanonik dokuların öne çıktığı kontrapuntal alt kesitlerden oluşmaktadır. Tonal merkezde giderek istikrar kazanır ve daha yumuşak bir geçiş hazırlar.

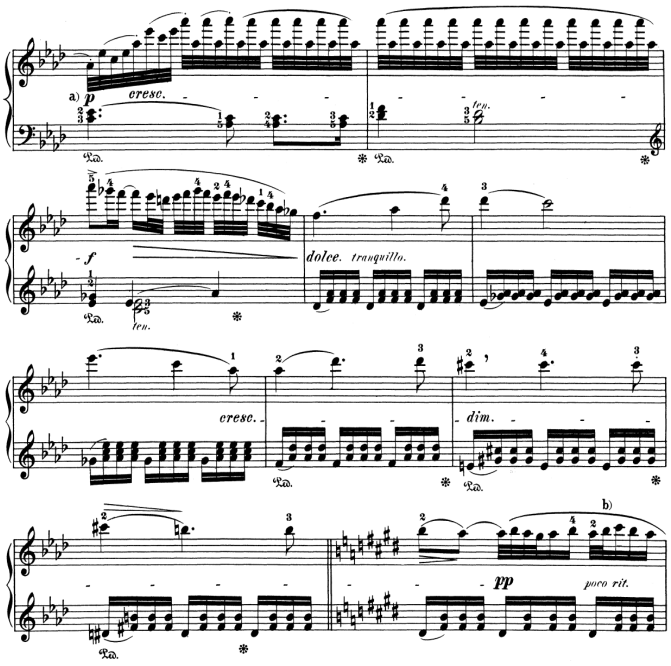

Şekil 20. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı Coda'ya Giriş Yürüyüşü*

A♭ Majör tonunda tonik merkeze dönüşle sona erer (Şekil 21). Beethoven, burada beklentileri aşarak tonik merkeze olan dönüşü bir denge unsuru olarak kullanır.

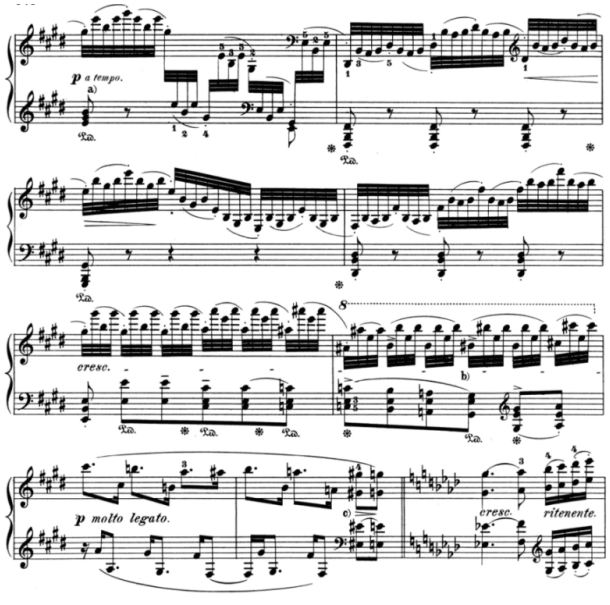

Şekil 21. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı Coda'ya Yürüyüş*

71. ölçüde hissedilen ritardando sonrası dominant-tonik çözümlemesine hazırlık yapılır (Şekil 22).

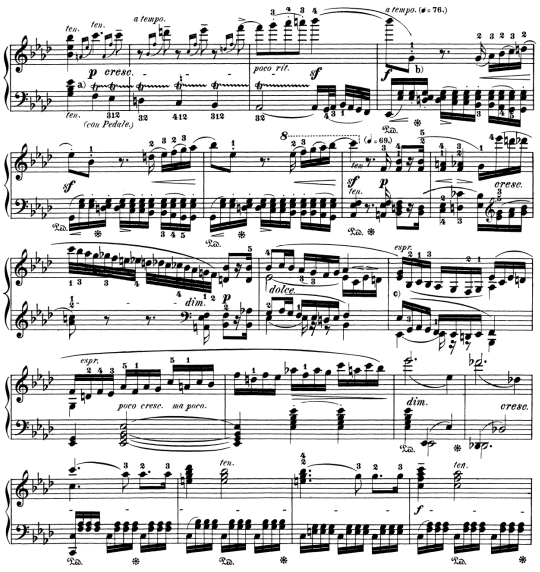

Şekil 22. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı Coda ve Finale doğru çözümleme*

Finaldeki tonik akoruyla, Beethoven geleneksel sonat formuna sadık kalarak dinleyiciye huzurlu bir kapanış sunar (Şekil 23). Beethoven'ın zamansal süreklilik estetiği sayesinde dinleyici keskin bir kırılma yerine, doğal bir dönüş izlenimi yaşar.

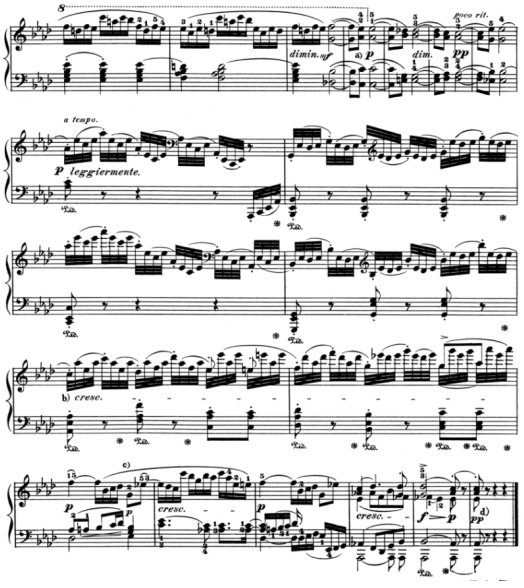

Şekil 23. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı Final çözümleme*

3. ölçüde sol elde gelen -si bemol-do-re bemol notalarıyla yukarı hareket eden ezgi (Şekil 24); 112. ölçüde birebir aynı notalarla fakat bu defa bir cümle yapısının içerisinde bir ayna gibi kurgulanarak Beethoven'in yapısal bakış açısıyla eserlerini bestelediğinin kanıtı niteliğindedir (Şekil 25).

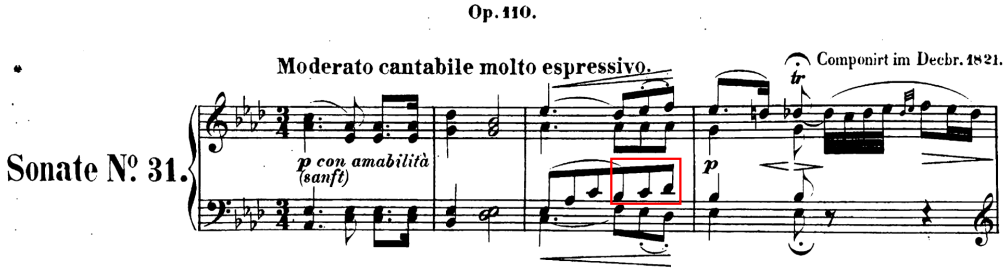

Şekil 24. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Sonat 3. Ölçü.*

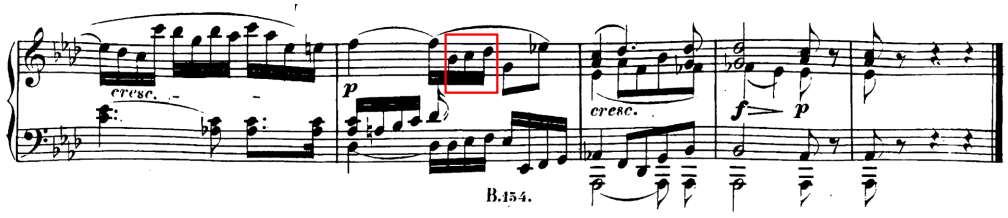

Şekil 25. *L.v.Beethoven Op. 110 No. 31 Sonat 112. Ölçü.*

3. SONUÇ

Ludwig van Beethoven'in Op. 110 No. 31 Piyano Sonatı, bestecinin geç dönem eserlerinden biri olarak, onun müzikal dehasının ve içsel derinliğinin doruk noktasını temsil etmektedir. Bu sonat, yalnızca dönemin klasik-romantik geçiş sürecindeki müzik anlayışını değil, aynı zamanda Beethoven'in yaşadığı içsel dönüşümü ve kişisel ifade gücünü de yansıtmaktadır. Eserin birinci bölümü, hem biçimsel hem de anlatımsal düzlemde çok katmanlı bir yapı sunar.

Yapılan incelemeler doğrultusunda, birinci bölümdeki kesitlerde temaların ve motiflerin belirli aralıklarla dönüşerek tekrarlandığı; özellikle ana temanın varyasyonları üzerinden gelişen melodik yapıların eserin dramatik akışını yönlendirdiği tespit edilmiştir. Bunun yanında, kısa fakat işlevsel motiflerin ritmik çeşitlilik yoluyla yeniden yapılandırıldığı, bu sayede eserde hem süreklilik hem de yenilik duygusunun dengelendiği gözlemlenmiştir.

Ayrıca, eserin açılışında yer alan majör tonalite ile başlayan ifade, yer yer belirsizleşerek

duygusal geçişlere zemin hazırlamakta; bu da Beethoven'in tonal merkezlerle oynayarak yarattığı psikolojik yoğunluğu ortaya koymaktadır. Bu anlamda, tonal geçişlerin ve ara modülasyonların eserde işlevsel birer anlatım aracı olarak kullanıldığı görülmüştür. Sonat formu içerisindeki klasik kalıplar korunmakla birlikte, tematik gelişimin serbest biçimde yorumlanması, Beethoven'in son dönem müziğinde biçimsel sınırları genişletmeye başladığını açıkça göstermektedir.

Bu araştırma, sonatın birinci bölümünde kesit ve alt kesit düzeyinde ortaya çıkan bütünsel yapıyı vurgulamaktadır. Bölümdeki kesitlerde yer alan kontrpuan tekniklerinin kullanımı ve ses dokusundaki incelikli geçişler, Beethoven'in Barok Dönem'e olan ilgisini ve geçmişle kurduğu bağları da işaret etmektedir. Özellikle iç seslerdeki hareketlilik ve armonik yoğunlaşmaların, esere hem derinlik hem de ifade gücü kattığı tespit edilmiştir. Bu açıdan, eser sadece teknik bir ustalık örneği değil, aynı zamanda tarihsel ve estetik bir sentezin ürünüdür. Beethoven'ın eserlerinin yorumlanması, karmaşık yapıyı basitçe sunarken müzik metnindeki tüm işaretlere hassasiyetle uymayı, ani dinamik kontrastlarla tipik stilini ortaya koymayı gerektirir (Akdeniz & Artaç, 2023, s. 108). Beethoven'ın küçük tematik hücreleri büyük biçimsel kurgulara dönüştürme becerisi, yalnızca yapısal bir yenilik değil; aynı zamanda geç döneminde ortaya çıkan felsefi ve estetik bir yönelim olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak, Op. 110 Piyano Sonatı, Beethoven'in sonat formunu yeniden tanımladığı ve tematik gelişimi soyutlaştırarak derinleştirdiği bir başyapıt niteliğindedir. Bu çalışma sonucunda ulaşılan temel tespitler şunlardır:

Eserdeki tematik yapı, sürekli evrim gösteren bir anlatım çizgisine sahiptir.

Ritmik tekrarlar ve varyasyonlar, bölümdeki kesitler arası dramatik bütünlüğü sağlar.

Tonal geçişler ve armonik çeşitlilik, duygusal atmosferin oluşmasında önemli bir rol oynar.

Yapısal esneklik, Beethoven'in klasik formları dönüştürme arzusunu yansıtır.

Kontrpuan tekniklerinin Barok etkili kullanımı, geçmişle diyalog kuran bir anlatım biçimi sunar.

Bu bağlamda, birinci bölümün yapısal ve anlatımsal çözümlemesi, Beethoven'in estetik anlayışındaki derinliği ve yaratıcı yaklaşımlarını anlamaya önemli katkılar sunmaktadır. Beethoven'ın geç döneminde biçimsel düşüncenin yalnızca teknik bir yapı değil, aynı zamanda ifade ve anlam inşasının da temel aracı olduğunu kanıtlamaktadır. Eser, sadece Beethoven'in geç dönem müziğini değil, aynı zamanda 19. yüzyıl müzikal düşüncesini de kavramamıza ışık tutan değerli bir örnektir.

KAYNAKLAR

Akdeniz, H. B., & Artaç, A., (2023). Ludwig Van Beethoven'ın op.12. no. 3 E Bemol Major Keman-Piyano Sonatının Analizi. Güzel Sanatlarda Güncel Araştırmalar Metodoloji, Araştırma ve Uygulama (s.95-109), Lyon: Livre de Lyon.

Aktüze, İ. (2004). Müziği Okumak. İstanbul: Pan Yayıncılık

Breitkopt, B. C., & Hartel G. C., (1862). Ludwig van Beethovens Werke, Serie 16: Sonaten für das Pianoforte Op. 110, No: 154 (s.113-128), Leipzig: Breitkopt und Hartel.

Dinçer Atan, M., & Jelen, B. (2022). Ludwig van Beethoven'ın Opus 2 No.1 Sonatının Piyano Öğretimine Yönelik İncelenmesi. Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, 23(43), 1261-1300. https://doi.org/10.21550/sosbilder.1068391

Çelik, D. (2023). Fransız İhtilali'nin Ardından Operada Romantik Dönem ve İhtilalden Esinlenen Operalar. International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR), 10(99), 2496-2504. https://doi.org/10.5281/zenodo.8415704

Eren, O. (2014). Klasik Batı Müziği Tarihinde Kırılma Anları. Ankara: Sevda-Cenap And Müzik Vakfı Yayınları

Gültek, B. (2007). Piyano Bir Çalgının Biyografisi. Ankara: Epilog Yayıncılık

Karasar, N. (2012). Bilimsel Araştırma Yöntemi (23. Baskı, s. 94–104). Ankara: Nobel Yayıncılık.

Kinderman, W. (1995). Beethoven. University of California Press, 224-231.

Kinderman, W. (2001). Beethoven's Diabelli Variations. Oxford University Press, 145-149.

Kuterdem, H. L. (2017). Beethoven Op 110 Piyano Sonatı Birinci Bölüm Tema ve Geçiş Bölgelerindeki Modülasyonların Kurulumu. Journal of Education and Future(12), 175-184.

Pamir, L. (2000). Müzikte Geniş Soluklar. İstanbul: Ada Yayınları.

Pekdemir Peker, R. (2024). Zamanın Ötesinde Bir Besteci: Ludwig van Beethoven'in Evrensel Müzik Anlayışı ve Piyano Sonatları. Konservatoryum, 11(2), 516-527. https://doi.org/10.26650/CONS2024-1573003

Rosen, C. (2002). Beethoven's Piano Sonatas: A Short Companion. Yale University Press, 191-198.

Say, A. (2003). Müzik Tarihi. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Solomon, M. (2003). Late Beethoven: Music, Thought, Imagination. University of California Press, 339-347.

Tokur, D.G. (2020). Ludwig Van Beethoven'ın Op.110, No.31 Piyano Sonatı'nın Form, Armoni ve Piyanistik Açıdan İncelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü.